

PROPISANA UGROŽENOST OBJEKATA I PROSTORA

OVISNOST TEHNIČKIH, TEHNOLOŠKIH, ORGANIZACIJSKIH I VATROGASNIH MJERA U ZAŠTITI OD POŽARA

Prema odredbi članka 6. Zakona o zaštiti od požara (N.N., br. 58/93. i 33/05.) zbog utvrđivanja odgovarajuće organizacije i provođenja mjera zaštite od požara, građevine, građevinski dijelovi i prostori razvrstavaju se u četiri kategorije ugroženosti od požara, u ovisnosti o tehnološkom procesu koji se u njima zbiva, vrsti materijala koji se u njima proizvodi, prerađuje ili uskladištava, vrsti biljnog pokrova, te vrsti materijala uporabljenog za izgradnju i njezinom značaju (stavak 1.). Ministar unutarnjih poslova donijet će propise o uvjetima, osnovama i kriterijima za razvrstavanje građevina, građevinskih dijelova i prostora u odgovarajuće kategorije ugroženosti od požara (stavak 2.). Ministar unutarnjih poslova rješenjem će razvrstati građevine, građevinske dijelove i prostore u odgovarajuće kategorije ugroženosti sukladno uvjetima, osnovama i kriterijima iz propisa iz stavka 2. ovoga članka i odrediti rokove za izvršenje obveza koje iz toga proizlaze (stavak 3.).

S tim u svezi, donesen je Pravilnik o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara (N.N., br. 62/94. i 32/97.) kojim su utvrđeni uvjeti, osnove i kriteriji za razvrstavanje građevina,

građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara i najmanji broj vatrogasaca u vatrogasnoj postrojbi ili vatrogasnom dežurstvu te djelatnika zaduženih za poslove zaštite od požara koje moraju imati pravne osobe vlasnici, odnosno korisnici građevina ili prostora razvrstanih u prvu (I) i drugu (II) kategoriju ugroženosti.

Načelnici policijskih uprava, po ovlaštenju ministra unutarnjih poslova, donijeli su rješenja o razvrstavanju građevina i prostora u određenu kategoriju ugroženosti od požara građevina i prostora.

Razvrstavanje građevina i prostora u kategorije ugroženosti završeno je u velikom broju slučajeva, odnosno postupci su završeni i donesena su rješenja koja su postala pravomoćna i izvršna. Članak 9., stavak 1. Pravilnika o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara (N.N., br. 62/94. i 32/97.) propisuje da se, iznimno, kategorija ugroženosti od požara u koju se razvrstava građevina ili prostor iz članka 6. ovoga pravilnika, odnosno broj vatrogasaca utvrđen člankom 8. ovoga pravilnika **može promijeniti ako je vlasnik, odnosno korisnik građevine ili prostora dodatno poduzeo tehničke i organizacijske mjere zaštite od požara** (stabilni sustavi za dojavu i gašenje požara, požarni sektori i sl.).

Da bi se moglo u obnovljenom postupku razmatrati da li se za kategoriziranu građevinu ili

prostor može smanjiti utvrđena kategorija, odnosno broj vatrogasaca u vatrogasnom dežurstvu ili vatrogasnoj postrojbi, vlasnik odnosno korisnik građevine dužan je podnijeti zahtjev za promjenu kategorije ugroženosti od požara, odnosno promjenu broja vatrogasaca **s procjenom ugroženosti od požara** policijskoj upravi na čijem području se nalazi građevina ili prostor za koju se traži promjena kategorije ugroženosti od požara, tj. broja vatrogasaca u vatrogasnom dežurstvu ili vatrogasnoj postrojbi (stavak 4. Pravilnika).

Nadalje je propisano, ako je procjenom ugroženosti od požara predviđeno poduzimanje tehničkih i organizacijskih mjera zaštite od požara, **mjere se moraju provesti prije podnošenja zahtjeva** (stavak 3. Pravilnika).

U praksi se događa da vlasnici, odnosno korisnici kategoriziranih građevina ili prostora **podnose zahtjeve bez izradene procjene ugroženosti** od požara, koja u postupku služi kao dokaz, na temelju koje bi se moglo ocijeniti da li se može promijeniti već utvrđena kategorija ugroženosti, odnosno **smanjiti** broj utvrđenih vatrogasaca u vatrogasnom dežurstvu ili vatrogasnoj postrojbi, a da kategorija ugroženosti ostane nepromijenjena. Naime, **kategoriju ugroženosti je nemoguće smanjiti ako se nisu promijenili uvjeti i kriteriji** na temelju kojih je razvrstana građevina ili prostor.

Jednako tako, u jednom broju slučajeva kada se i prilože procjene ugroženosti od požara uz zahtjev, vlasnici odnosno korisnici građevina i prostora smatraju da se automatizmom mora smanjiti zahtijevani broj vatrogasaca, odnosno kategorija ugroženosti od požara. Pritom zaboravljaju da takav automatizam nije zamišljen propisom, već je propisano da se kategorizacija, odnosno broj vatrogasaca **može promijeniti**, što znači da se procjenom mora dokazati je li za konkretan slučaj potrebit veći ili manji broj vatrogasaca, a ne automatsko smanjivanje ili ukidanje obveza glede vatrogasnog dežurstva.

Prema odredbi članka 8. Pravilnika o izradi procjene ugroženosti od požara i tehnološke eksplozije (N.N., br. 35/94. i 110/05.) procjenu ugroženosti izrađuje tim stručnjaka ovisno o namjeni i vrsti građevine ili postrojenja (stavak 1.), a za izradu svake procjene ugroženosti postavlja se voditelj (stavak 2.) koji mora imati najmanje 5

godina iskustva na tim poslovima i položen stručni ispit iz članka 7., stavka 6. Zakona o zaštiti od požara (stavak 4.).

Zakon o općem upravnom postupku (članak 12.) propisuje da se pravomoćno rješenje kojim je stranka stekla kakva prava, odnosno kojim su stranci određene neke obveze, može poništiti, ukinuti ili izmijeniti samo u slučajevima koji su predviđeni zakonom. Naime, izvanrednim pravnim lijekom sukladno odredbi članka 265. Zakona o općem upravnom postupku, pravomoćno se rješenje može ukinuti ili izmijeniti pod određenim uvjetima. Prvi uvjet za primjenu tog izvanrednog pravnog lijeka jest da je rješenje protiv kojeg se on želi upotrijebiti postalo pravomoćno, a drugi uvjet je da tijelo koje je donijelo rješenje smatra da je u tom rješenju nepravilno primijenjen materijalni zakon. Kad je pravomoćnim rješenjem stranka stekla kakvo pravo ili obvezu, kao treći uvjet za primjenu tog pravnog lijeka potrebno je da stranka pristane na ukidanje ili mijenjanje tog rješenja te da se, kao četvrti uvjet, ukidanjem ili mijenjanjem rješenja ne vrijeđa pravo treće osobe. Navedena četiri uvjeta za primjenu tog izvanrednog pravnog lijeka, prema odredbi stavka 1. članka 265. Zakona, moraju biti kumulativno ispunjena.

Prema tome, pravomoćna rješenja o kategorizaciji građevina i prostora mogu se mijenjati na način koji je propisan odredbama članka 9. Pravilnika o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara, a u postupku mora biti dokazano da su poduzete tehničke, tehnološke i organizacijske mjere kako bi se mogle smanjiti vatrogasne mjere u broju vatrogasaca predviđenih za vatrogasna dežurstva.

U ponovnom postupku, uz priloženu procjenu ugroženosti, može se uzeti u obzir je li opasnost od nastanka požara jednako izražena u prvoj, drugoj, odnosno trećoj smjeni, što znači da broj predviđenih vatrogasaca ne mora biti jednak po smjenama, što ovisi u koliko se smjena radi.

Glede odredbi članka 6., stavka 1., točke 9., 10., 11. i 12. Pravilnika o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara pod pojmom «okupljanje» propisanog broja osoba treba podrazumijevati najveći broj osoba u građevini, građevinskom dijelu ili prostoru koje se **istovremeno** mogu

zateći, odnosno biti nazočne. Prema tome, ako se u javnim ili poslovnim građevinama tijekom dana pojavljuje, odnosno okuplja više osoba treba odrediti koji je taj broj da se mogu istovremeno zateći, tj. pojaviti u javnoj ili poslovnoj građevini.

Navedeno je istaknuto i za tzv. industrijske objekte u odredbi članka 5. Pravilnika kojim je propisano da se razvrstavanje građevina i prostora u kategorije ugroženosti od požara obavlja s obzirom na vrstu zapaljivih tvari, namjenu građevine i prostora te površinu otvorenog prostora koji se temelji na sljedećim uvjetima, osnovama i kriterijima, a to su:

- instaliran kapacitet za proizvodnju ili preradu
- kapacitet nadzemnih spremnika ili građevina za zapaljive tvari te
- broj zaposlenih.

U stavku 2. istog članka Pravilnika je propisano da se pod proizvodnjom i preradom podrazumijeva i pretakanje zapaljivih tekućina ili plinova iz spremnika u prijevozna sredstva ili obrnuto za daljnji transport ili prijevoz.

U praksi ima slučajeva da je vlasnik ili korisnik postrojenja rekonstrukcijom poboljšao tehničke, tehnološke i organizacijske mjere zaštite od požara, pri čemu je također za smanjenje već utvrđenog broja vatrogasaca u vatrogasnom dežurstvu dužan podnijeti zahtjev s novom procjenom ugroženosti ili reviziju postojeće procjene ugroženosti, odnosno dopunu ili izmjenu već odobrene procjene na način i postupak propisan odredbama članka 9. Pravilnika o razvrstavanju građevina, građevinskih dijelova i prostora u kategorije ugroženosti od požara.

Prema tome, vlasnik odnosno korisnik postrojenja ili građevine, ako želi smanjiti prije utvrđeni broj vatrogasaca u vatrogasnom dežurstvu, mora podnijeti novi zahtjev za promjenu kategorije ugroženosti od požara, odnosno promjenu broja vatrogasaca.

U ovim i sličnim slučajevima, o zahtjevu za promjenu kategorije ugroženosti od požara, odnosno promjenu broja vatrogasaca policijska uprava odlučuje rješenjem (članak 9., stavak 5. Pravilnika).

*Milan Kosanović, dipl. ing.
MUP - Inspektorat unutarnjih poslova, Zagreb*